

oud-utrecht in het nieuws

Al zijn de belangrijkste festiviteiten ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de vereniging Oud-Utrecht inmiddels achter de rug, het jubileumjaar is nog steeds niet ten einde. Het is daarom misschien wel aardig, de klok nog eens vijftig jaar terug te draaien en de gebeurtenissen bij het ontstaan van de vereniging de revue te laten passeren. Als we ons beperken tot de krantenverslagen, dan zien we dat er in die tijd vrij veel aandacht werd besteed aan de eerste levenstekenen van Oud-Utrecht. Als eerste bericht treffen we in het Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad van donderdag 8 februari 1923 de volgende aankondiging aan:

„DE GESCHIEDENIS VAN OUD UTRECHT — De burgemeester neemt het initiatief tot oprichting van een vereeniging. Wij vernemen, dat de burgemeester onzer gemeente het initiatief heeft genomen tot de oprichting van een vereeniging, die een jaarboekje zal uitgeven, dat behandelen zal onderwerpen, betrekking hebbende op de geschiedenis van de stad Utrecht. Tot die oprichting is besloten, terwijl een commissie is benoemd, die de plannen nader zal uitwerken. In die commissie hebben zitting genomen de heeren dr. J. P. Fockema Andreae, burgemeester, dr. W. A. F. Bannier, G. A. Evers, dr. W. C. Schuylenburg en C. W. Wagenaar.”

Deze geboorte-aankondiging wordt op 22 april 1923 in hetzelfde dagblad gevolgd door een ingezonden stuk van de oprichters, tevens voorlopig bestuur, t.w. dr. W. A. F. Bannier (voorzitter), G. A. Evers (secretaris), W. Graadt van Roggen (penningmeester), dr. K. Heeringa, mr. W. C. Schuylenburg en C. W. Wagenaar. In dit stuk worden de aanleiding tot de oprichting en de doelstellingen van de vereniging enthousiast toegelicht.

„Oude steden hebben een eigenaardige bekooring. De historische beteekenis der gemeenten moge in menig opzicht zijn verzwakt, men ziet een oude stad nog altijd met andere oogen aan dan een stad die nog geen verleden heeft. De liefde voor — wat de volksmond zoo gemeenzaam noemt: — „antiek”, schijnt wel ieder mensch aangeboren. Jammer mag het heeten, dat die liefde soms niet en helaas nog veelvuldiger op zonderlinge wijze tot uiting komt — getuige van vandalisme onzer moderne stedschenners —, maar daarbij spelen veelal onkunde en onnadenkendheid een voorname rol.”

U ziet, protesten tegen stedenbouwkundige plannen zijn niet alleen iets van onze tijd. En de opstellers gaan verder:

„De een waardeert een oud huis om de fraaie architectuur, de andere stelt meer belang in hetgeen er in of met dat huis is voorgevallen: het lief en leed van geslachten, die ons zijn voorgegaan naar dat stille land, van waar geen reiziger terugkomt, maar die toch alle gekend hebben, de Illusie en de Teleur-

stelling, de Droom en de Daad. Oude steden zijn als stemmen uit het verleden, en daarom vooral hebben zij door alle eeuwen heen zulk een groote bekooring (...). Want als de gewone burger van thans meer en beter de geschiedenis kende van zijn stad — stad zijner geboorte dan wel de stad zijner inwoning — dan zou hij ook anders staan tegenover het heden van zijn stad. „Wer seine Heimat liebt, muss sie auch verstehen wollen”, heeft Jacob.Grimm geleerd (...).”

En dan besluiten de opstellers als volgt:

„Wil eene vereeniging als Oud Utrecht hare taak naar behooren kunnen vervullen, dan dient zij zich verzekerd van den steun van een groot aantal leden (...). En waar het bleken is, dat in vele kringen van onze burgerij tal van personen worden gevonden, die belang stellen in het verleden van onze stad, daar heeft het voorlopig bestuur gemeend, door de contributie voor het lidmaatschap der vereeniging zoo laag mogelijk te stellen — vijf gulden per jaar per persoon — zeer velen de gelegenheid te bieden om mede te werken aan het doel dat „Oud-Utrecht” zich voor ogen stelt: Utrecht's in menig opzicht hoogst belangwekkend verleden in het gedachten- en gevoelsleven der Utrechtsche burgerij te doen herleven. Voor nu en later.”

In het Utr. Prov. en Sted. Dagbl. van 20 november 1923 verschijnt een advertentie waarin de leden en andere belangstellenden opgeroepen worden, de ledenvergadering van 23 november bij te wonen.

„Ledenvergadering in de Collegezaal van het Botanisch Laboratorium, Lange Nieuwstraat 106, op Vrijdag 23 November a.s. des avonds 7 uur, tot vaststelling van het Huishoudelijk reglement en de verkiezing van een definitief bestuur. Om 8 uur voordracht van dr. E. J. Haslinghuis, adj.-directeur van 's Rijkscommissie voor Monumentenzorg te 's-Gravenhage, over de vier oude kerspelkerken van Utrecht, toegelicht door lichtbeelden. Tot deze voordracht zullen ook gaarne niet-leden worden toegelaten. Aanmelding voor het lidmaatschap aan het secretariaat: Van Speykstraat 20.”

Het aantal leden, dat het huishoudelijk gedeelte van de vergadering heeft bijgewoond, was blijkbaar gering. De presentielijst vermeldt tenminste maar 18 namen. De belangstelling voor de lezing van dr. Haslinghuis is veel groter geweest; in de notulen van deze vergadering is sprake van plm. 100 toehoorders.

Het Utrechtsch Nieuwsblad van 24 november 1923 besluit zijn verslag over deze eerste bijeenkomst met: „Oud-Utrecht kan met voldoening op dezen avond terugzien”.

En dat kan de vereniging ook ten opzichte van het nu bijna afgelopen jubileumjaar, dachten we zo!

(op suggestie van een lezer)

G. J. Röhrner